

รู้หรือไม่ ??

ผู้ต้องขังแหกคุก มีโทษทางอาญาและทางวินัยเรือนจำ

จากเหตุการณ์การหลบหนีของผู้ต้องขังระหว่างถูกคุมขัง สร้างความตื่นตระหนกตกใจให้กับประชาชนเป็นอย่างมาก ยิ่งถ้าเป็นผู้ต้องขังในคดีร้ายแรงหรือคดีที่มีความรุนแรง กระแสและความสนใจของสังคมจะยิ่งมีมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งเป็นไปในเชิง การป้องกันภัยของตนเอง ความหวาดระแวงภัยของสังคม ไปจนถึงความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมแน่นอนว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ต้องมีหน่วยงานเข้ามารับผิดชอบ ดำเนินการยับยั้ง หรือติดตามตัวผู้ต้องขังกลับมาจับโทษให้ได้ เมื่อมองในมุมความรู้กฎหมาย เรื่องนี้มีทั้งข้อคิดและข้อควรรู้หลายประการด้วยกัน รวมไปถึงคำถามข้อสงสัยต่าง ๆ อาทิ หากหลบหนีไประหว่างถูกคุมขังจะรับโทษต่ออย่างไร หรือจะถูกดำเนินคดีใหม่หรือไม่ ซึ่งในครั้งนี้จะหยิบยกเรื่อง โทษ และเล่าผ่านการกระทำความผิดของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ต้องขังที่หลบหนี ผู้ให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขัง และเจ้าพนักงานที่ควบคุมดูแลผู้ต้องขัง โดยเล่าผ่านเนื้อหาและรายละเอียด ดังนี้

ผู้ต้องขังที่หลบหนี

เมื่อผู้ต้องขังทำความผิดในเรือนจำ เช่น เล่นการพนัน ลักทรัพย์ ดื่มสุรา คำสั่งของต้องห้าม ทะเลาะวิวาท ก่อความวุ่นวาย ทำร้ายเจ้าพนักงาน หลบหนีหรือพยายามหลบหนีออกจากเรือนจำ เป็นต้น จะถูกลงโทษทางวินัย และอาจจะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ อาทิ การลดวันต้องโทษ และการพักการลงโทษ ซึ่งหากไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามเงื่อนไขนี้ จะทำให้ผู้ต้องขังถูกจำคุกจนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาถึงจะถูกปล่อยตัวออกจากเรือนจำ ทั้งนี้ การลงโทษทางวินัยผู้ต้องขังหรือนักโทษที่หลบหนีหรือพยายามหลบหนี กฎหมายกำหนดให้เรือนจำหรือทัณฑสถานสามารถมีคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ต้องขังคนนั้นได้ โดยโทษที่ผู้ต้องขังจะได้รับเมื่อทำผิดวินัย มี 7 สถาน ดังนี้

- ภาคทัณฑ์
- งดการเลื่อนชั้นโดยมีกำหนดเวลา
- ลดชั้น
- ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียน 3 เดือน
- ขังเดี่ยวไม่เกิน 1 เดือน
- ตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษ
- ลดหรืองดประโยชน์และรางวัลทั้งหมด หรือบางส่วน

นอกจากจะมีโทษทางวินัยตามกฎหมายราชทัณฑ์แล้ว การกระทำความผิดดังกล่าว ยังเป็นฐานความผิดในคดีอาญา และอาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีเพิ่มไปอีกด้วย **อัตราโทษความผิดฐานพยายามหลบหนี หรือความผิดฐานหลบหนีไประหว่างถูกคุมขังตามอำนาจของศาล มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ**

รู้หรือไม่ ??

ผู้ต้องขังแหกคุก มีโทษทางอาญาและทางวินัยเรือนจำ

ผู้ให้ความช่วยเหลือหรือพาผู้ต้องขังหลบหนี

ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือหรือพาผู้ต้องขังหลบหนี ให้ที่พัก ให้ที่หลบซ่อน จัดหายานพาหนะให้ จะมีความผิดตามกฎหมายอาญา **มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 หรือทั้งจำทั้งปรับ**

เจ้าพนักงานที่ควบคุมดูแลผู้ต้องขัง

หากผู้ต้องขังหลบหนีไประหว่างถูกคุมขังตามอำนาจของศาล พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือ เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา เจ้าพนักงานที่ควบคุมดูแลผู้ต้องขังอยู่ในขณะนั้นอาจมีความผิดตามกฎหมายอาญา โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

- **กระทำการหรือช่วยผู้ที่ถูกคุมขังให้หลุดพ้นไปจากที่คุมขัง**

หากเจ้าพนักงานกระทำการใดๆ ให้ผู้ต้องขังหลุดพ้นไปจากการคุมขัง มีความผิดโดย**มีโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 7 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 140,000 บาท** และหากผู้ต้องขังที่หลุดพ้นออกไปจากการคุมขังเป็นผู้ต้องโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป หรือผู้ต้องขังมีจำนวนมากกว่าสามคนขึ้นไป เจ้าพนักงานมีโทษหนักขึ้นคือ **มีโทษจำคุกตั้งแต่ 2 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 40,000 - 200,000 บาท**

- **ประมาท**

หากเจ้าพนักงานทำให้ผู้ต้องขังที่หลุดพ้นออกไปจากการคุมขัง เป็นการกระทำโดยประมาท มีความผิดโดย**มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ** และหากผู้ต้องขังที่หลุดพ้นออกไปจากการคุมขังเป็นผู้ต้องโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป หรือมีจำนวนมากกว่าสามคนขึ้นไป เจ้าพนักงานมีโทษหนักขึ้นคือ **โทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ**

แต่หากเจ้าพนักงานสามารถจับตัวผู้ต้องขังที่หลบหนี กลับมาได้ภายใน 3 เดือน จะได้รับการงดโทษ

หน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำเมื่อพบว่าผู้ต้องขังหลบหนี

ภายใน 48 ชั่วโมง ตั้งแต่ทราบว่ามีผู้ต้องขังหลบหนี เจ้าพนักงานเรือนจำมีอำนาจติดตาม ค้นหา จับกุมผู้ต้องขัง และต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้นหรือจับกุมผู้ต้องขังหลบหนีที่หลบซ่อนอยู่
2. คำนายานพาหนะที่มีเหตุอันสงสัยว่าผู้ต้องขังหลบหนีใช้เพื่อการหลบซ่อน

รู้หรือไม่ ??

ผู้ต้องขังแหกคุก มีโทษทางอาญาและทางวินัยเรือนจำ

ในการตามตัวผู้ต้องขังหลบหนี อนุญาตให้เจ้าพนักงานเรือนจำมีอำนาจใช้อาวุธปืนได้หากผู้ต้องขังหลบหนี
ก่อความไม่สงบ ไม่เชื่อฟังเจ้าพนักงานเรือนจำ หรือใช้กำลังทำร้ายเจ้าพนักงานหรือคนอื่น

ระเบียบในการเข้าตรวจค้น ดังนี้

ตามกฎหมายราชทัณฑ์ว่าด้วยการจัดการจับกุมผู้ต้องขังหลบหนี

1. การตรวจค้นต้องทำในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจ
รอได้ หรือยังค้นหาในเวลากลางวันไม่เสร็จ ทั้งนี้ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำ และหัวหน้าผู้ทำการ
ตรวจค้นชั้นยศขึ้นไปเสียก่อน

2. ก่อนเข้าทำการตรวจค้นเจ้าพนักงานเรือนจำจะต้องแสดงตนก่อนว่าเป็นเจ้าพนักงาน โดยต้องแสดง
เอกสารและเครื่องหมายแสดงการมอบอำนาจหน้าที่ไว้ สวมเครื่องแบบขณะเข้าทำการตรวจค้น และให้ทุกคนในเคหสถาน
แสดงความบริสุทธิ์ของตนเองก่อน **พร้อมแสดงบันทึกเหตุควรสงสัยที่เจ้าพนักงานต้องเข้าไปทำการตรวจค้น**

3. การค้นให้ค้นต่อหน้าเจ้าของเคหสถาน หรือสถานที่ใดๆ หรือยานพาหนะ ให้กระทำด้วยความ
รอบคอบไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน

4. ในกรณีที่เจ้าพนักงานเรือนจำค้นพบสิ่งใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรหลบหนีของผู้ต้องขัง ให้จัดทำบัญชี
รายละเอียดสิ่งของที่ต้องนำออกไปใช้เป็นพยานหลักฐานหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตามจับกุมผู้หลบหนี

5. ทุกขั้นตอนในข้างต้นเจ้าของเคหสถาน หรือสถานที่ใดๆ หรือยานพาหนะต้องลงลายมือชื่อในแบบ
บันทึกการตรวจค้น หากไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ เจ้าพนักงานต้องทำบันทึกแสดงเหตุขัดข้องนั้น

ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุผู้ต้องขังหลบหนีออกมาจากเรือนจำ ขอให้ประชาชนทุกคนระมัดระวังตนเอง
และช่วยเฝ้าระวัง หรือแจ้งเบาะแส หากพบบุคคลที่คาดว่าจะเป็นผู้ต้องขังหลบหนีให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าพนักงาน
เรือนจำด้วย เนื่องจากประชาชนจะมีความคุ้นเคยกับคนภายในชุมชนของตนเองเป็นอย่างดี หากมีผู้ต้องขังลักลอบเข้าไป
ในชุมชน ยอมดูและรู้ได้ว่าเป็นคนภายในชุมชนละแวกแถวนั้น หรือเป็นคนต่างถิ่น และหากมีข่าวประกาศจากเจ้าหน้าที่
ด้วยแล้วผู้ต้องขังหลบหนีออกมา การบอกข่าวสารดังกล่าวให้แก่เจ้าหน้าที่ ไม่เพียงแต่เป็นการช่วยเหลือการทำหน้าที่
ของเจ้าหน้าที่ในการจับกุมผู้ต้องขังหลบหนีกลับไปปรับโทษเท่านั้น แต่ยังเป็นการรักษาความปลอดภัยให้แก่สังคมและชุมชน
ที่ตนเองอาศัยอีกด้วย

ช่องทางในการแจ้งข่าวสาร

หากประชาชนพบเห็นเบาะแส สามารถแจ้งได้ที่ สายด่วน 191 หรือ สถานีตำรวจในพื้นที่ได้ทันที
หรือแจ้งที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร หมายเลขโทรศัพท์ 0 2591 7060 ต่อ 1070 ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

รู้หรือไม่ ??

ผู้ต้องขังแหกคุก มีโทษทางอาญาและทางวินัยเรือนจำ

ตารางแสดงบทลงโทษ

	อัตราโทษ	
ผู้ต้องขังที่หลบหนี	โทษทางวินัย 7 สถาน	โทษทางอาญา จำคุก 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
เจ้าพนักงาน ที่ควบคุมดูแลต้องขัง	ช่วยให้หลบหนี นักโทษคนเดียว จำคุกตั้งแต่ 1 - 7 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 140,000 บาท นักโทษมากกว่า 3 คน จำคุกไม่เกิน 2 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 40,000 บาท ถึง 200,000 บาท	ทำโดยประมาท นักโทษคนเดียว จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นักโทษมากกว่า 3 คน จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
ผู้ให้ความช่วยเหลือ	จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	

อ้างอิง

1. ประมวลกฎหมายอาญา
2. พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560
3. ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการจับกุมผู้ต้องขังหลบหนี พ.ศ. 2561
4. ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการกำหนดความผิดอาญาที่ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจวินิจฉัยลงโทษฐานผิดวินัย พ.ศ. 2561

ด้วยความปรารถนาดีจากสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

